

**NOGOMET
GASILCI**

**PLAVANJE
FOLKLOR
GIMNASTIKA
BOBNI
PROSTI ČAS**

**BROŠURA V POMOČ IZVAJALCEM
PROSTOČASNIH DEJAVNOSTI**

NA POMOČ

**BROŠURA V POMOČ IZVAJALCEM
PROSTOČASNIH DEJAVNOSTI**

Avtorice:

Mirjam Bregar
Jana Černela
Urška Ivančič
Sandra Kolarič
Daša Könye
Doris Pečič
Andreja Živko Rožman

Lektorski pregled:

Valerija Kranjec

Računalniška priprava za tisk:

Sandra Kolarič

Murska Sobota, september 2019

NA POMOČ. Brošura v pomoč za izvajalcem prostočasnih dejavnosti.

Urednica: Sandra Kolarič

Avtorice: Mirjam Bregar, Jana Černela, Urška Ivančič, Sandra Kolarič, Daša Könye, Doris Pečič, Andreja Živko Rožman

Lektorski pregled: Valerija Kranjec

Računalniška priprava za tisk: Sandra Kolarič

Izdajatelj in založnik: Osnovna šola IV Murska Sobota, Trstenjakova 71, Murska Sobota

Tisk: Zavod Volosov hram, Pekel, Pekel 28 J, 2211 Pesnica pri Mariboru

Naklada: 100 izvodov

Prva izdaja

Murska Sobota, 2019

Publikacija je brezplačna.

Elektronska različica priročnika je dostopna na www.os4ms.si.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

379.8-056-053.2(035)

NA pomoč : brošura v pomoč izvajalcem prostočasnih dejavnosti /
avtorice vsebine po abecednem redu Mirjam Bregar ... [et al.] ; [urednica
Sandra Kolarič]. - Murska Sobota : Osnovna šola IV, 2019

ISBN 978-961-290-484-5

1. Bregar, Mirjam, 1964- 2. Kolarič, Sandra, 1991-
COBISS.SI-ID 301889024

NA POMOČ

BROŠURA V POMOČ IZVAJALCEM
PROSTOČASNIH DEJAVNOSTI

KAKŠEN JE NAMEN BROŠURE?

Namen brošure je nuditi prvo pomoč v obliki splošnih nasvetov oziroma priporočil izvajalcem prostočasnih dejavnosti, ki se soočajo z različnimi izzivi pri vključevanju otrok s posebnimi potrebami v prostočasne dejavnosti.

Priporočila vam bodo zagotovo koristila pri delu z vsemi otroki. V brošuri boste našli tudi informacije o tem, kam se obrniti po strokovno pomoč na področju Pomurja.

KOMU JE BROŠURA NAMENJENA?

Brošura je namenjena izvajalcem prostočasnih dejavnosti, kot so športni trenerji, glasbeni učitelji, zborovodje, vodje tabornikov in skavtov, mentorjem gasilske mladine ter vsem, ki delajo z otroki in mladino na športnem, kulturnem in turističnem področju.

KAKO SI Z BROŠURO POMAGAM?

Brošura vključuje nekaj najpogostejših oblik vedenja, ki so značilne za otroke s posebnimi potrebami.

Razvrščene so po naslednjih področjih:

- ***gibanje,***
- ***vedenje, čustva in odnosi z vrstniki,***
- ***razumevanje navodil in komunikacija,***
- ***branje in pisanje,***
- ***pozornost in koncentracija.***

Opisano je otrokovo vedenje, ob opisu pa so navedena priporočila, kako otroku v tem primeru pomagati.

Za lažje razumevanje nasveta so dodani primeri ali slikovno gradivo.

Vsak otrok s posebnimi potrebami je edinstven.

*V brošuri so navedena splošna priporočila. Če ne boste našli konkretnega priporočila, se obrnite na **VIRE POMOČI**, navedene na **strani 32.***

GIBANJE

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je gibalno oviran. Želi si sodelovanja v naših aktivnostih. Zaradi pomanjkanja znanja me je otroka strah vključiti v dejavnosti. V tem tudi ne vidim smisla.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroka in starše povprašam o otrokovih gibalnih zmožnostih ter dejavnosti prilagajam. Gibalno ovirani otroci so pogosto zmožni več, kot si mislimo.

Za nasvete se obrnem na **vire pomoči**.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok zaradi gibalne ovire ne zmore opraviti vsega tako, kot od njega pri dejavnostih pričakujem.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Čeprav otrok dejavnosti ne bo opravil po mojih zahtevah, mu omogočim, da je vključen po svojih najboljših močeh in da je del skupine.

Z vključitvijo v dejavnosti bo otrok bolj samozavesten, samostojen, manj ga bo strah. Pridobil bo prijatelje.

*Pomembnejša
od uspeha sta dobro
počutje in sprejetost
otrok v skupini.*

Ne obupajte ...
Vedno se najde pot.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku lahko prilagodim pripomočke (npr. večji obroč koša, nižji koš, večja ali manjša žoga) in zahtevnost (npr. krajša razdalja, manj ponovitev, prilagojena plesna koreografija ...). Prilagojeni pripomočki so dostopni tudi na trgu.

O potrebnih prilagoditvah se pogovorim z otrokom in s starši.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok zaradi gibalne ovire ne zmore uloviti/vreči žoge, preteči določene razdalje, plezati, natančno izvesti plesne koreografije ...

Prilagojen košarkarski koš

Pridobljeno s: <https://www.cheapdisabilityaids.co.uk/basketball-stand-10037-p.asp>

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave pri hoji v ravni liniji. Pogosto se zaletava v ljudi in stvari. Težave ima pri teku, skakanju, lovljenju, metanju in brcanju žoge.

Otroka postopno učim metanja/lovljenja žoge. Najprej uporabljam balone, nato žogo z repki, v nadaljevanju večjo mehkejšo žogo in na koncu standardno žogo.

Talne označbe

Pridobljeno s: <https://www.5ssupply.com/product/5s-floor-marking-symbol-footprints/>

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku pomagam z neposrednim učenjem gibov, z vodenjem njegovega telesa. Prilagajam tempo dela. Uporabljam prilagojeno opremo (Juretič, Knez, Mrvčič, Povše in Trček, 2014).

Žoge z repki

Pridobljeno s: <http://www.sportnatrgovina.si/zoge/igralne-zoge/zogice-z-repki-guma-5cm-24-kos>

Hoji v ravni liniji mu olajšam tako, da na tla zalepim barvni trak. Z barvnimi nalepkami lahko označim tudi pot od telovadnice do garderobe.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok zaradi svoje gibalne ovire ne zmore uporabljati klasičnih glasbenih inštrumentov, likovnih pripomočkov, športnih rekvizitov ...

Prilagojen čopič

Pridobljeno s: <https://www.dickblick.com/products/blick-egg-handled-brushes/>

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otrokom s slabšo mišično aktivnostjo ali gibljivostjo so lahko v pomoč prilagojeni glasbeni inštrumenti, likovni pripomočki, športni rekviziti ... Nekatere, v določeni meri, lahko otrokovim potrebam prilagodimo sami. Na trgu pa so dostopni tudi bolj specifično prilagojeni inštrumenti, pripomočki, rekviziti.

Prilagojen glasbeni instrument

Pridobljeno s: <https://complexchild.org/articles/2016-articles/june/children-make-music/>

Prilagojen glasbeni instrument

Pridobljeno s: <https://www.flaghouse.com/physical-education/dance-rhythm-music/wrist-bells-set-of-3.axd>

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je neroden pri uporabi pripomočkov, orodja, jedilnega pribora.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Na mizo položim nedrsečo podlogo. Otroku dam manjše in debelejše pripomočke (npr. barvice, voščenske). Na pisala pritrdim nastavek. Poskrbim, da je med pripomočki dovolj velik razmik. Tako jih otrok brez težav prime in ne prevrne okoliških (Juretič, Knez, Mrvčič, Povše in Trček, 2014).

Prilagojen jedilni pribor

Pridobljeno s:

<https://www.amazon.co.uk/NRS-Healthcare-M80282-Childrens-Cutlery/dp/B00FRGPMBE>

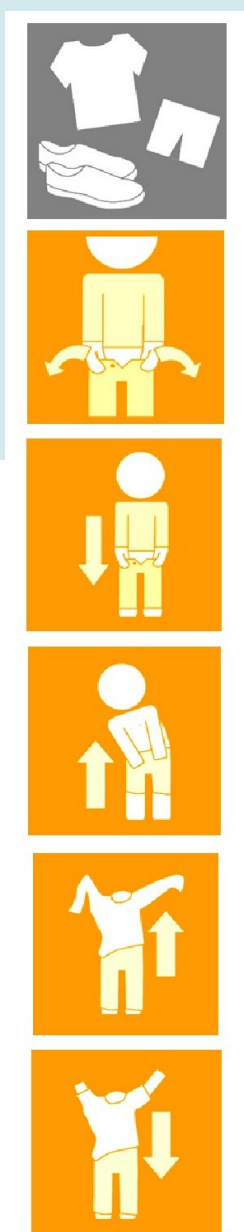
Nastavki za pisanje

Pridobljeno s:

http://www.avevita.si/default.asp?mid=sl&pid=modul_it&wid=3775&detailid=1761

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave pri slačenju in oblačenju.

Vizualna opora za postopek oblačenja

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Staršem predlagam uporabo lahkih in ohlapnih oblačil ter obutev s pritrditvijo na ježka. Otroku dam dovolj časa, da se preobleče. Pustim mu, da predhodno zapusti prostor (telovadnico) in se uredi v svojem tempu.

Postopek razdelim na posamezne korake in jih opremim s slikovnimi oporami (npr. postopek umivanja rok, oblačenja majice).

***Pohvalite
otrokov trud.***

*Pohvala pozitivno
vpliva na motivacijo in
samozavest otrok.*

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Med dejavnostjo otrok veliko govori ali je nemiren (bobna s prsti, se pozibava na stolu, se preseda ...).

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

V kolikor je dejavnost statična (npr. sedenje za mizo), poskrbim za gibalni odmor. Lahko si pomagam z različnimi pripomočki (npr. sedenje na gimnastični žogi).

Otroku omogočim izbiro med možnostmi z namenom, da se izognem njegovemu nasprotovanju. Na tak način dobi otrok občutek, da soodloča.

V razmislek ...

*Vzrok otrokove
nemirnosti pogosto
ni iskanje
pozornosti.*

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok izvaja ponavljajoče nesmiselne gibe (npr. kriljenje z rokami, zibanje, poskakovanje).

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku dovolim, da gibe izvaja (s tem se umirja). Na to ga ne opozarjam. Pozornost preusmerim na drugo dejavnost (npr. umij si roke, primi žogo).

VEDENJE, ČUSTVA IN ODNOSI Z VRSTNIKI

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Nekateri otroci »poslušajo« z vsemi čutili in zato čutilo za vid izključijo. Ne vztrajam, da me pogleda v oči.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok nas s težavo pogleda v oči.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je raje sam – v skupini nerad sodeluje.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Poiščem vrstnika, ki je pripravljen biti vez med otrokom in ostalo skupino. Ne silim ga v gnečo že od prvega dne. Skupini ga približam potrpežljivo in počasi.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok si ušesa pokriva z rokami.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Nekateri otroci so bolj občutljivi na zvoke. Otroku dovolim začasen umik. Poskrbim za manj hrupno okolje. Predlagam rabo čepkov za ušesa, zaščitnih slušalk.

SENZORIČNA PREOBČUTLJIVOST

*otrok težje od vrstnikov
prenaša hrup, dotik, okus,
vonj, svetlobo in druge
dražljaje*

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok govori glasno, nesmiselno, nenamerno, nepovezano s trenutno temo pogovora.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku pustim, da s tem nadaljuje, saj glas nanj deluje tolažilno. Ga ne prekinjam, popravljam ali opozarjam, naj neha. Iz njegovega vedenja se ne norčujem.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok se izogiba delu, sodelovanju pri dejavnosti, pogosto je opazno brezdolje, s katerim otrok išče pozornost odrasle osebe.

PRIPOROČAMO

Pravila pišem v pozitivni obliki in ne na način, da tisto, česar nočemo, prečrtamo ali zapišemo v negativni obliki.

Pravila zapisana z besedami lahko opremim s slikovnim gradivom.

NEUSTREZNO

Ne preklinjam.

Neustrezen slikovni opomnik

Pridobljeno s: <https://www.iamsecond.com/three-ways-to-make-better-use-of-your-16000-words-today/>

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Na prvem srečanju skupaj z otroki določim pravila. Na začetku vsakega srečanja jih ponovim in po potrebi kakšno dodam.

MANJ JE VEČ.

Pravila naj postavljajo otroci. S tem zanje prevzamejo odgovornost.

Otrokom razdelim vloge in jim pojasnim njihove naloge (npr. zapisnikar – beleži čas, garderober – pospravi folklorne kostume v omaro).

USTREZNO

Uporabljam prijazne besede.

Ustrezen slikovni opomnik

Pridobljeno s: <https://www.pinterest.com/pin/564779609498028148/>

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je slabo organiziran. Zamuja, pozablja športno opremo, pripomočke in druge dogovore.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

1

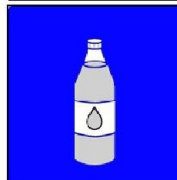
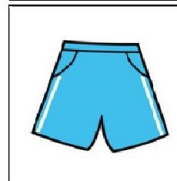
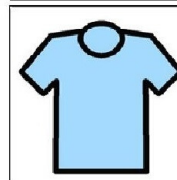
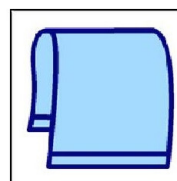
Na začetku vključitve otroka v dejavnost pripravim pisni seznam potrebščin. S starši se dogovorim, kako otroka navaditi na prinašanje potrebščin (npr. ob pripravi na odhod, preveri ali je s seboj vzel vse s seznama).

2

Pripravim mu časovni raspored za določene dogodke (urnik). Pomembne informacije mu zapišem v beležko. Uporabljam barvne oznake.

3

Pripravim mu seznam pripomočkov, ki jih mora prinesiti. Izdelam kartonček s koraki za posamezne obveznosti (npr. urejanje torbe, pripravo pripomočkov) (Juretič, Knez, Mrvčič, Povše in Trček, 2014).

Seznam športne opreme za trening v obliki kontrolnega seznama

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok pogosto prihaja v spore z drugimi otroki. Reagira hitro, ne da bi pomislil na posledice. Moti druge, ker nikoli ne ve, kje so meje primerne vedenja.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Ob neprimernem vedenju otroku **TAKOJ** dam povratno informacijo, saj tako ve, katero njegovo vedenje ni bilo primerno.

Osredotočim se na vedenje, ne na njegovo osebnost.

Del ure namenim učenju uravnavanja čustev. Naučim ga prepoznati telesne znake močnih čustvenih reakcij in ponudim strategije za primeren odziv (npr. sedi in šteje do pet).

Spodbujam želeno vedenje preko igre (npr. kdo je lahko najdlje tiho).

NEUSTREZNO

Ti vedno delaš težave!

USTREZNO

V vrsti čakamo mirno.

*Ne vključujem
»moraliziranja«.*

PRIMER

*»Če bi me poslušal, kaj
sem ti rekla ...«.*

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je nemiren in s tem ovira ostale.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroka povabim, da postane moj pomočnik. Izbiram krajše dejavnosti. Te hitro menjujem. S tem poskrbim, da je otrok bolj dejaven in je nemir manj izrazit.

NEKAJ PRIMEROV

Otrok naj:

zapisuje čase drugih učencev v preglednico;

meri čas tekmovanja, dejavnosti;

pripravi pripomočke, ki so potrebni za posamezno dejavnost;

ima vedno možnost, da se umakne v prostor, kjer se lahko umiri, sprosti;

stoji v bližini vodje, ki lahko usmerja njegovo vedenje z dodatnimi nalogami ...

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je žaljiv do drugih otrok v skupini.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Poskrbim, da v skupini jasno zastavim pravila.

DOSLEDNO opozarjam na upoštevanje pravil.

A. Lewis (1991) je dognala, da otrokom, ki težko navežejo stik z vrstniki, manjkajo osnovne socialne spretnosti za pridobivanje prijateljev. Velikokrat so prav zato žaljivi, saj le tako pridejo v stik z drugimi.

Z vsakim odklonilnim vedenjem otrok sporoča, da nekaj ni v redu, da potrebuje pomoč.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok je večkrat fizično nasilen do drugih.

SOCIALNA ZGODBA

=

*metoda avtorice Carol Gray,
s katero preko zgodb otrokom na
razumljiv način pojasnimo vzroke
in dejanja določene socialne
situacije*

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Tega vedenja ne smem spregledati. Nanj se vedno odzovem. Ustrezno pristopim k otroku s strategijami, ki bodo njegovo odklonilno vedenje omejevale (npr. jih fizično ločim, opozorim na pravilo).

V pomoč so mi **SOCIALNE ZGODBE**, ki na pozitiven način usmerjajo vedenje.

FIZIČNO NASILJE IN ČUSTVA

Rad se družim s prijatelji, ker je zabavno.

Včasih sem vznemirjen in pričnem prijatelje žaliti z grdimi besedami in jih celo udarim.

Ko sem tak, me prijatelji prosijo, naj se umirim in odneham.

Poskušal sem bom umiriti in prenehati.

Prosil bom za pomoč starše, učitelje, prijatelje.

Pogovarjati se o svojih čustvih je OK.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Ko podajam navodilo, otrok daje vtis, kot da me ne posluša.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

1.

Pred začetkom podajanja navodila dam dogovorjen zvočni ali vidni znak in tako otroka opozorim, da bom povedal nekaj pomembnega (npr. zvok piščalke ali zvončka, zvok sirene, loparček z ukazi: STOJ, GLEJ, POSLUŠAJ, MISLI).

Loparčki z ukazi

Pridobljeno s:
<https://www.pinterest.com/pin/198932508511714254/>

2.

Otroka gledam v oči.

3.

Navodila podam jasno, kratko in jedrnato; npr. »Najprej se ogrejemo, nato se razdelimo v skupine.« Na začetku dam manj navodil (npr. največ dve) in jih postopoma dodajam. Navodila razdelim na manjše korake.

4.

Otroka ob koncu vprašam, kaj mora narediti. Tako preverim, ali je povedano slišal in razumel.

V kolikor ob podanih priporočilih ne dosežem, da bi me otrok poslušal, ko podajam navodila, sprejemem kompromis – otroku pustim, da med razlago počne kaj drugega, nato pa mu navodilo še enkrat posebej razložim.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok težko sledi navodilom vodje, še težje izpolni njegova pričakovanja.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Navodila za nalogo členim na kratke, enostavne povedi z jasnim bistvom.

PRIMER NAVODILA ŠPORTNE DEJAVNOSTI

Od otroka se pričakuje, da v košari poišče žogo, jo prinese do rdeče črte, ki pomeni začetek. Nato žogo odbija z eno roko do stožca, se tam obrne in jo odbija nazaj do modre črte, ki pomeni konec.

NAVODILO PO KORAKIH

1. Pojdi do zelene košare z žogami.
2. Iz košare vzemi oranžno žogo.
3. Žogo prinesi do rdeče črte.
4. Rdeča črta pomeni začetek dejavnosti.
5. Žogo odbijaj z desno roko okoli stožca in nazaj do modre črte.
6. Modra črta pomeni konec dejavnosti.

Izrečeno tudi demonstriram in navodilo nato še enkrat ponovim.

PRIMER NAVODILA

NAJPREJ

Poišči
žogo.

NATO

Žogo
odbijaj
do koša.

POTEM

Žogo
vrzi na
koš.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok si ni zmožen zapomniti navodila ali navodilu slediti.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Pred dajanjem navodil pridobim pozornost otroka (žvižg, dotik ...). Uporabljam preprost jezik, kratka navodila. Navodila povem v ustreznem zaporedju. Otroku zagotovim dovolj časa za obdelavo informacije. Vprašanje večkrat ponovim in se prepričam, da me je razumel. Poslužujem se demonstracije, uporabe slik. Otroku dajem sprotne povratne informacije (Juretič, Knez, Mrvčič, Povše in Trček, 2014).

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave z razumevanjem prebranih navodil.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku navodila oblikujem kratko, jasno, preprosto.

Razdelim jih na krajše dele.

Po potrebi mu jih preberem.

Preverim, ali je navodilo razumel.

Otroku navodila barvno poudarim, uporabim različne barve (zelena, rdeča, modra).

Otroku lahko navodila tudi posnamem, da si jih večkrat predvaja.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok dejavnosti ne izvede v ustreznem zaporedju korakov.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku s številkami označim vrstni red korakov (1., 2., 3. ...). Uporabim slikovno ali ustno oporo v obliki sličic ali ključnih besed.

SLIKOVNI URNIK

*slike ali fotografije dejavnosti
v pravilnem časovnem
zaporedju*

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave pri soočanju z nenadnimi spremembami. To ga zmede, pripelje do tesnobe.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroka vnaprej obvestim o spremembi običajnega poteka dejavnosti. Pomagam si lahko tudi s slikovnim urnikom.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave z orientacijo v prostoru, okolju (ne najde ustreznega prostora, zamenjuje levo in desno ...).

Slikovna opora na omari

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku zagotovim čim bolj urejen in organiziran delovni prostor. Pripomočke shranjujem vedno na istem mestu (npr. čelade so vedno v zeleni omari). Pripomočke barvno označim (npr. B cevi z zeleno vrvico).

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave pri izražanju svojih misli, potreb in odgovarjanju na vprašanja.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Uporabljam vprašanja na način, da otrok odgovori z **DA** ali **NE**.

S takšnimi vprašanji olajšam komunikacijo otrokom, ki se težko spomnijo ustreznih besed.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok nenehno postavlja ista vprašanja (npr. Kdaj grem domov? Kdaj pride mama? ...).

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Na eno in isto vprašanje odgovorim največ 3-krat.

Pri vsaki naslednji ponovitvi tega istega vprašanja:

- ga izzovem, da odgovori on (če okoliščine dopuščajo to možnost);
- preusmerim njegovo pozornost na konkretno nalogo (npr. primi mojo roko, stopi v vrsto, odnesi stol ...).

Če še nadaljuje z istim vprašanjem, ga ignoriram.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ne razume šale, besed s prenesenim pomenom (npr. pojdi se solit, pasja vročina ...).

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Z otrokom se pogovarjam v preprostem jeziku. Oblikujem kratke in konkretne stavke. Sproti preverjam razumevanje navodil pri otroku.

Nekateri otroci povedano razumejo dobesedno in se na to tudi tako odzovejo («Pojdi se solit.» – poiščejo sol in se posolijo).

Njihov namen ni norčevanje. Tega ne počnejo namenoma.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok ima težave pri skupinskih dejavnostih. Težje sledi pravilom igre. Zaradi slabih izkušenj in strahu pred neuspehom ne želi sodelovati.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroke spodbujam, da si pomagajo med seboj in se ne norčujejo iz drugih. Otroka s težavami določim v par z bolj spretnim otrokom. Omogočim, da je tudi otrok s težavami uspešen. Pohvalim vsak uspeh.

Otroka postopno vključim v skupinsko dejavnost. Najprej ga določenega elementa učim sam, nato v paru z drugim otrokom in ga šele potem vključim v skupino.

V razmislek ...

Za nekatere otroke so primernejše individualne dejavnosti.

BRANJE IN PISANJE

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

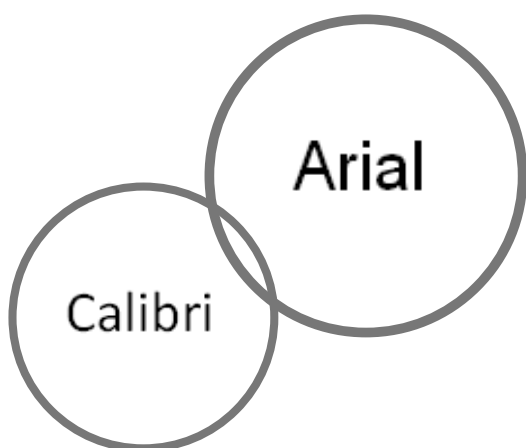
Otrok za branje porabi več časa, pri branju se mu zatika in ne razume prebranega.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

- Otroka ne izpostavljam pred skupino z glasnim branjem;
- otroku dam čas, da ne čuti časovnega pritiska;
- mu preberem navodilo oz. besedilo sam ali pa mu ga prebere drug otrok;
- otroku neznane besede razložim na čim bolj konkreten, enostaven način;
- uporabim lahko tudi vizualno oporo (npr. okrepim ključne besede v besedilu).

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok poroča, da se mu blešči in se mu solzijo oči pri branju.

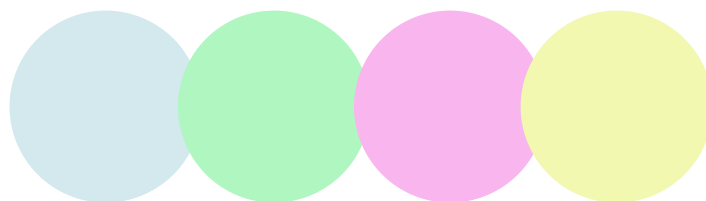

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku prilagodim besedilo.

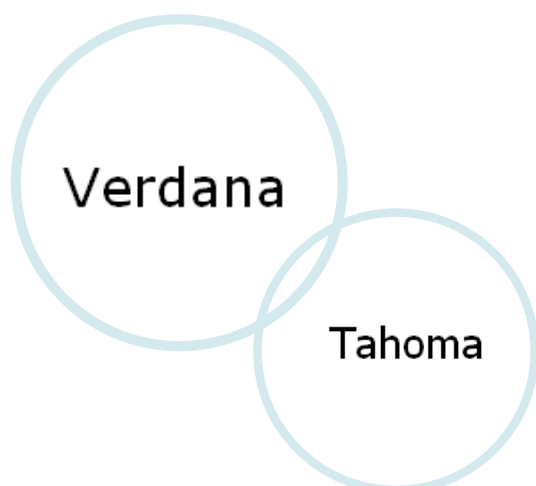
Izberem priporočeno pisavo (Arial, Tahoma, Verdana, Calibri), velikost črk (14-16 pt) in razmik med vrsticami (1,5 ali 2 pt).

Fotokopiram na barvni papir, ki ga izbere otrok. Priporočene barve: pastelno zelena, modra, roza, rumena.

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otroku pri branju note »plešejo«.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Otroku note zapišem z zeleno ali modro barvo, tudi sam naj za zapis uporablja ti dve barvi.

Upoštevam priporočila za prilagajanje besedil.

POZORNOST IN KONCENTRACIJA

KAJ OPAŽAM PRI OTROKU?

Otrok s težavo opravi nalogo od začetka do konca. Med izvajanjem dejavnosti ga hitro vse zmoti. Začne se dolgočasiti.

KAKO MU LAHKO POMAGAM?

Najprej preverim, koliko časa lahko otrok učinkovito vztraja pri želeni dejavnosti. Nalogo skrajšam na čas, v katerem otrok dejavnost zmore opraviti. Postopoma (npr. vsak teden, mesec) podaljšujem čas opravljanja naloge. V pomoč so mi lahko tudi različne vizualne opore, ki otrokom pomagajo pri kontroli časa (npr. ure z odštevanjem časa).

Ko dejavnost ni vodena, poskrbim, da ima otrok konkretno nalogo (npr. pospravlja pripomočke, spije kozarec vode ...).

Odštevalnik časa

Boljšo kontrolo vedenja lahko dosežemo tudi s prilagoditvami okolja, kjer izvajamo dejavnost (npr. označimo in omejimo prostore, kjer opravimo določeno dejavnost – prostor za ogrevanje, samostojno delo, skupinsko delo).

***Bodite
potrpežljivi.***

*Vsaka
sprememba
potrebuje
svoj čas.*

***Vztrajajte
dlje
časa.***

V kolikor v brošuri niste našli ustreznega nasveta ali je le-ta za vaš primer preveč splošen, vam bodo z veseljem na pomoč priskočili strokovni delavci iz spodaj navedenih ustanov in društva.

VIRI POMOČI

1

STROKOVNI CENTER POMURJE

info@sc-pomurje.si

041 644 157

2

OSNOVNA ŠOLA IV MURSKA SOBOTA

o4ms@guest.arnes.si

02 522 30 80

3

PODRUŽNICA DRUŠTVA BRAVO POMURJE

bravo.pomurje@gmail.com

VIRI IN LITERATURA

Classroom guidelines for school and teachers. (b.d.). V Dyspraxia Foundation. Pridobljeno s <https://dyspraxiafoundation.org.uk/dyspraxia-children/classroom-guidelines-schools-teachers/>

Černe, T. (2016). *Pomoč otrokom z motnjo pozornosti in aktivnosti*. Ljubljana: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.

Černe, T. (5. 9. 2019). Tipični znaki za prepoznavanje disleksije. Pridobljeno s <http://shop.lupinica.si/si/content/6-tipicni-znaki-za-prepoznavanje-disleksije>

Juretič, S., Knez, M., Mrvčič, B., Povše, B. in Trček, M. (2014). *Pomoč in podpora učitelju za delo z učenci z dispraksijo: priročnik: naloga pri predmetu Poglobljena diagnostična ocena in oskrba oseb s PPPU*. Pridobljeno s <http://pefprints.pef.uni-lj.si/2749/>

Jurišič, B. D. (2016). *Otroci z avtizmom: priročnik za učitelje in starše*. Ljubljana: Izobraževalni center PIKA, Center Janeza Levca.

Kaj je disleksija – znaki, po katerih prepoznamo disleksijo. (3. 9. 2019). Pridobljeno s <https://www.center-motus.si/kaj-je-disleksija/>

Kobolt, A. (2011). Razumevanje in odzivanje na čustvene in vedenjske težave. *Socialna pedagogika*, 15(2), 153–174.

Lečnik, A., Schweiger, S. in Šuštarčič, M. (2015). Priročnik za učence z disleksijo. Pridobljeno s <https://drive.google.com/file/d/0B7MnkoJaLpDiWkVzb1VUMHpmOVE/view>

Lewis, A. (1991). Changing views of special educational needs. *Education 3-31*, 27(3), 45-50.

Nuzdorfer, P. (2012). *Gibalna in športna dejavnost otrok s posebnimi potrebami* (Diplomsko delo, Fakulteta za šport). Pridobljeno s <https://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Diplome/Diploma22058960NuzdorferPetra.pdf>

Odar, M., Vindiš, B. in Čuk Gaber, M. (2018). *Moj vodič za pripravo na pisni in ustni preizkus znanja*. Pridobljeno s https://drive.google.com/file/d/1tZVRO-HA2WDGIP_MaweqOSe1urRBMwLM/view

Pavlin, A., Pezdir, N., Skodlar in Slabe, Š. (2014). *Pomoč in podpora učitelju za delo z učenci z disleksijo*. Pridobljeno s <https://drive.google.com/file/d/0B7MnkoJaLpDiRXFFyIZxUERUZ0k/view>

Peljhan, M. (b.d.). *Šport in gibalna oviranost*. Pridobljeno s <http://www.3ksport.si/prakticni-koticek/zdravje/120-port-in-gibalna-oviranost.html>

Prilagoditve za učence z disleksijo. (b.d.). Pridobljeno s <https://www.center-motus.si/prilagoditve-za-ucence-z-disleksijo/>

Štucin, K. (4. 4. 2015). Disleksija je napaka in vrlina hkrati. *ABC zdravja*. Pridobljeno s <https://www.abczdravja.si/psihologija/disleksija-je-napaka-in-vrlina-hkrati/>

Šunić, N. (b.d.). *Disleksija in disgrafija – kako ju prepoznati pri otroku?* Pridobljeno s <https://zastarse.si/otroci/sola/disleksija-in-disgrafija-kako-ju-prepoznati-pri-otroku/>

Težak, S. (2010). *Izstopajoče vedenje in pedagoški izzivi*. [PowerPoint]. Pridobljeno s http://www.sous-slo.net/wp-content/uploads/2016/02/program1_suzana-tezak-v2.pdf

Urbar, D. (2018). *Strategije pomoči učencem z dispraksijo pri pouku likovne umetnosti* (Magistrsko delo, Pedagoška fakulteta). Pridobljeno s http://pefprints.pef.unilj.si/5524/1/Damjana_Urbar_Magistrsko_delo.pdf fbclid=IwAR2URd9S31wKkhidJoEiGezt9liUU9UviSPVOSAkeLzP2nJ0oSugcK2iw

Videmšek, M., Karpljuk, D., Zajec, J in Meško, M. (2012). Gibalna/športna dejavnost predšolskih otrok s posebnimi potrebami. *Šport*, (1/2), 183-191. Pridobljeno s https://www.sportmladih.net/uploads/cms/file/Mali%20soncek/Revija_Sport_otroci_osebni_potrebami.pdf

Vute, R. (1999). *Izziv drugačnosti v športu*. Ljubljana: Debora.

***Priporočamo
brskanje ...***

<https://www.additudemag.com/>

<http://www.avtizem.net/>

<https://www.drustvo-bravo.si/>

<http://www.ucne-tezave.si/gradiva/>

